

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

As országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égés évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, (Közp.)
Üllői-út 25.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos sörárpakiállítás és sörárpavásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 20—30-ig. Budapesten, a *Köztelek* palota helyiségeiben országos sörárpakiállítást és ezzel kapcsolatban sörárpavásárt is rendez, mely utóbbi már augusztus hó 20-án nyílik meg s tart szeptember 30-áig.

A kiállításra beküldendő árpaminta mennyisége 5 kg.

Árpaminták a kiállításra augusztus 1—20-ig küldhetők; későbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

A kiállítás és vásár tervezete s bejelentés íve e napokban küldetett szét az ismertebb sörárpatermelő gazdáknak címzve.

Figyelmeztetjük a t. gazdátársakat, hogy a rendezőség csakis az esetben vesd fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldött bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

Tervezetet és bejelentési ívet levélbeli megkeresésre az OMGE. titkári hivatala készségesen küld.

A rendező-bizottság.

I-ső hittott állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által f. évi december hó 11., 12. és 13-án Budapesten, a székesfővárosi marhavásárért istállóiban rendezendő díjazással egybekötött I-ső hittott állatvásár tervezete és a hozzá való bejelentési ívek e napokban küldetnek szét.

A kik véletlenül nem kapták meg a tervezetet, azoknak levélbeli megkeresésre, a szükséges nyomatványokat készségesen küldi meg az OMGE. titkári hivatala.

Az I-ső hittott állatvásár rendező-bizottság.

Meghívó

A „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté” *rendkívüli közgyűlésére*, mely 1897. évi július hó 2-án pénteken d. e. 11 órákor fog a *Köztelek* nagytermében (IX. Üllői-ut 25.) megtartatni.

Tárgya: Az alapszabályok 1. §-ának megváltoztatása, illetve a mult rendkívüli közgyűlés erre vonatkozó határozatának újabb betértyezése, mert a kir. törvény-szék a közgyűlés határozatképességét alaki szempontból nem fogadta el.

Jelentés az üzlet eddigi menetéről.
Budapest, 1897. június hó 15.

Gróf Desseuffy Aurél s. k.

Abrak-takarmány küldemények kedvezményes szállítása.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 25918,97 szám alatt kelte magas rendeltével az abrak-takarmány (korpa, olajpogácsa, árpapadar, kukoricazadara, és malomkonkoly) küldemények szállítására nézve díjkezdvezményt engedélyezett a gazdáknak, a mely díjkezdvezményben gazdasági egyesületek által kiállított igazolványok alapján részesülnek. Felkéröm tehát egyesületünk tisztelt tagjait, hogy a mennyiben ily igazolványok mellett való kedvezményes szállításra igényt tartanak, minden egyes esetben forduljanak a titkári hivatalhoz a feladási és leadási állomás, a *feladó és címzett nevének közlése és egy 10 koros levélbéllyeg mellékelése* mellett, a mikor is a szállításhoz szükséges igazolvány postafordultával fog az egyesület tisztelt tagjainak rendelkezésére bocsájtatni.

Igazgató.

Sörárpáértékesítésünk előmozdítása.

A Magyarországon, megfelelő talaj- és éghajl viszonyok között termelt sörárp egyiké a legjobbaknak az Európa egyéb országaiiban termelt sörárpak között s kiváló tulajdonságait a külföld is szívesen elismeri. A közmult években Németországban és Angliában rendezett sörárpakiállítások alkalmával a magyar sörárpakéleztők kiváló jó minőségükkel mindig feltűnést keltettek s kitüntetésben részesültek, de ennek dacára mégsem sikerült állandó piacot biztosítani ezen terményünknek, illetve arra birni a külföldi jógyagyszó-cégeket, hogy szükségletük itt nálunk, közvetlenül a termelőktől szerezzék be.

Igaz ugyan, hogy sörárpakivitelünk igen tekintélyes s különösen Németországba nagy mennyiségű sörárpát exportálnak, de viszont igaz az is, hogy ez majdnem kizárólag árközvetítés útján történik, melyet eddig a sokszori kísérletek dacára feleslegessé tenni nem sikerült.

Pedig erre kell törekednünk s ha ezt célravezető sikerül, sokkal egészségesebb viszonyok fognak a teren is beköszöntené s sörárpáértékesítésünk ez esetben sokkal biztosabb alapon fog nyugodni, mint eddig.

Sörárpáértékesítésünk emelése érdekében történtek már a multban is kísérletek s célból létesítettek a vidéki sörárpavásárokat, melyek azonban a hozzájuk fűzött várakozásoknak nem felelt meg. Ha ezen sikeretelenség okát kutadjuk, az első sorban abban rejlik, hogy nem sikerült a külföldi fogyasztókat és vásárokat felkeresésére birni s azon csak a közvetlenül foglalkozó hazai kereskedők jelentek meg mint vevők, akiknek természetesen gondjuk volt arra, hogy egymásnak konkurencziát ne okozzanak s hogy az árakat lehetőleg le nyomják.

Ha már most azt kutadjuk, minek tulajdonítható az, hogy a külföldi fogyasztók az eddig rendezett vidéki sörárpavásárokat felkeresésétől tartózkodtak, úgy ennek okát egy sajátzerű körülményre vezethetjük vissza.

Az ok nevezetesen az, hogy a Magyarországon és a külföldön érvényben levő tözsed

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-kört sarok.

Az aratás közeledtével

va: szerencsénk, mint az „Adriance, Platt & Co.” new-yorki gépgyáros magyarországi képviselői, nevezett gyár kitűnő anyagból készült **Fűtészáló,**

Marokrakó-arató, és

Kéveköto-arató gépeinek

mielőbbi beszerzését ajánlani.

Tekintettel a fenyegető munkáviszonyokra, nehy a t. címz kellemetlen meglepetéseknek legyen kivéte, ajánljuk a gépeket most beszerzeni; másrészt pedig, hogy az aratás kezdetével készen felszerelt gépek álljanak rendelkezésre.

A gép felszereléséhez és a kocsis betanításához szerelónket odaküldjük és kívánatra képes árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálunk.

1897. évi szomszamos kitűnő magyar bizonyítvány.

szokások lényegesen eltérők egymástól s az ebből származhat differenciák annyi kellemelenség lehetnek okozói, hogy a külföldi vevők inkább lemondanak a termelői árszórásról, hogysm magukat hosszadalmas és kudarcra felvezető pöröknek kitéve.

A szobán forgó tőzsei szokások ugyanis abban különböznek egymástól, hogy amig nálunk a termelő csak a *feldolgozás* állomása való átadásig tartja terményét, addig a külföldi tőzsei az *előfeldolgozás* állapotáig a termelőtől tartják terményét a *leadás* állomásán. Történeti átvételig szavatol minden tekintetben.

Hogy ebből mily komplikációk fejlődhetnek, elég egy példát feleltenünk. Tegyük fel, hogy egy Heves vármezejei termelő egy új sörpávasáron egy meglejt külföldi vevőnek elind ezer máterású szőlőmestert, a termelőtől mint a szerinti minőségben s a termelő a hozzá legkezelebb fekvő állomásra szállítja a megvejt ártát — mondjuk három hét múlva az üzlet megkötése után, — a mikor is a terménynek beavogionozása után tőzsei szokásaink értelmében minden felossége megszűnik a vevővel szemben; ha a feldolgozás állomása való átadásnál még megkötötték volna van, az esetben a vevő semmi kifogást nem tehet az áru ellen a leadó állomáson való átvétel alkalmával; csakogy az eset a legkritikább következhetik be, mert egy-egy kisebb-nagyobb partik átvételéhez a külföldi vevő nem küldheti ki megkötöttait s a feladást egyszerűen az eladóra bízza.

Már most tegyük fel, hogy az elszállított árpa minőségét az átvételi állomáson a külföldi vevő — jogosan-e vagy joggatlanul azt ez esetben ne kutassuk — nem találja a mintával megegyezőnek; erre természetesen az eladóval árendegymint miatt alkudozni kezd, s a menyében az sikert nem vezet, az esetben pert indít ellene; ezért azonban nem érhet, mert hazai tőzsei szokásaink értelmében a termelőt a feldolgozás állomása való átadás után felossége többé nem terheli.

Nincs kizárva az az esetleges sem, hogy a szállított árpa a mintának meg nem felelt s a külföldi vevő a feldolgozás állomása való átadás után, hogy a külföldi vevők bizalmatlanok a termelőikkel szemben s nem látják bennök

elég garanciát arra, hogy esetleges differenciák esetében ezeket simán és károsodás nélkül elintézhetik s inkább lemondanak arról, hogy a vevőket felbosszolja a helytelen megkötésük rájuk nézve e szerelmes állapot kiküszöbölése esetén felelték kiváratos, és előnyös lenne.

Kézen fekvő dolog tehát, hogy mindaddig, míg a hazai és a külföldi tőzsei szokások között a jelenben fennálló ellérsé valami módok ki igazolhatók, a mindaddig minél előbb látsanak arra, hogy a külföldi fogyasztókat vásárlási felkérésére rábíruj. Szerencsére erre van mód, még pedig olyformán, hogy az eddig a vidéken rendezett sörpávasárokat a jövőben egyöntetű alapon szervezzük, s az arra bejelentett árpk eladását egy a külföld előtt teljes hitelű bíró intézményre bizzuk, amely a külföldi vevőknek terményekért eladja s azok minőségéért teljes felelősséget vállal, míg viszont a termelők terményekért szavatosságot vállalnak ezen intézményvel szemben.

Ily módon a külföldi fogyasztó nem a termelővel magával köti az üzletet, hanem egy új intézménnyel, a melyre azve a külföldi tőzsei szokások is érvényesek, az intézmény szemben a vevő jogos igényeit nehézségek nélkül érvényesítheti. A termelők viszont felhasználásuk a drága és közönséges értelemben vett közzétöltés befelől, s terményükért egy minimálisan megállapított bizományi díj fejében, mondhatnánk közvetlenül a külföldi fogyasztóknak értékesítik.

Az OMGE, az eddig rendezett vidéki sörpávasárok sikertelenségét látva, elhatározta tehát, hogy az érdekeit védő gazdasági egyesületekkel karöltve a jövőben e vásárokat országos alapon szervezi, ezekre a külföldi igényeket a legkifejertebbed mértékben felelvis, s az általános elhatározás az, hogy a külföld előtt teljes hitelnek örvendő testületre bízza; a ezáltal érinkezően lepett a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével, a mely a feladattal többé is vállalta.

Ez évben tehát már elmaradnak az eddig rendezett vidéki sörpávasárok, s helyükbe lépnek az egyelőre két helyeken rendezendő országos sörpávasárok. Ezek a sörpávasárok a termelő vidékek gőcztalanban fognak rendez-

teni, jelesül az egyik Pozsonyban, a másik Miskolcon. A leadó ország sörpávasárok helye egy bizonyos szerencsésben van megválasztva, mely a gazdasági területekkel fekvése, kedvező vasúti összekötetése biztosított nyujtának a külföldi vevő megjelenését illetően.

A felvéden viszont Miskolcra igen kedvező helye a városok rendezése, mert az Árpákereskedelemin terén az egész vidéken domináló szerepet játszó gazdasági területekkel a külföldi fekvő vármegyék; ezenfelül a város vasútdrójai pozíciója is igen kedvező, a mennyiben őt irányban közvetlen összekötetése van Németországgal, vannak évenkénti közköztartai, a melyek e célra igen alkalmasak, úgy, hogy e város is rendelkezik mindazon előfeltételekkel, a melyek egy ily országos jellegű vásár sikerét biztosítják.

Nem szenvedhet tehát kétséget, hogy a fentebb említett módon rendezendő sörpávasárokat a külföldi vevők is fel fogják keresni s hogy azok a sikerre való bizottsálatással, sörpárt termelő gazdáink is nagyszámban fognak részvenni.

Gazdáink a jelezkötésükre a ezáltal kivonatosan közlőjük a legkezelebb jövőben rendezendő országos sörpávasárok üzletsabályzatát, melyet a szövetség lepett gazdasági egyesületek igazgatóválasztmányára legutóbb tartott ülésén elfogadott.

A szabályzat értelmében a vásárokat az OMGE, a mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központja, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével s azon vidéki gazdasági egyesületek karöltve rendezik, a melynek területén a vásár megtartatni fog. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte a vására bejelentett árpk eladását magára vállalja s ezt a vásár rendezését a központi bizottság feladatai alatt végzi, melynek a szövözetkett minden egyes eladást bejelenteni tartozik, a vásár-bizottság pedig a vásáron kövött eladásokról hivatalos kimutatást vezet, a melyet vásár vezetvegel közzé tesz.

Összevászárolt termékek a vásárra nem hozhatók, vagyis e vásárokon csak termelői adhatók meg terményeiket.

A vásárra csak ily termései, kiesépelel,

TÁRCZA.

Betegek vagyunk.

(A szociálistámtól? Statisztika, amelyőt megbetegedük a szegény ember. Az életrendi feltételek visszaállítása, mint gyógy mód.)

Bosszat engetem az, mikor a nádudvari, alpári s az eleméri vérs eseteket úgy hallok tárgyalni, mint létezőt a munkánség felosségt megromló szociális eszünk térdhódításának.

Tudja is a nép, mi az a szociálistás, akar is ő társadalomalkotó tervekkel foglalkozni. Egyszerűen azt érzi, hogy beteg, kevesbedik a kenyere, nehezű a létükedelmé.

Ha most azt mondják nekik, hogy a szociálistászástán társadalmi fordítást egyet annak a kuruca világrövidítés sorsának, amelylyel meghasonlása jött, hát akkor a mellére íti s azt mondja, no hát én szociálistás vagyok.

Epp így, sőt több igazsággal elmondhatók, hogy anarchista, kommunista vagy nihilista, mert az ő betegsége: az elégedetlenség, az elégedetlenség pedig, ha oka meg nem szűnik, vég nélkül való és eszételenség, amelylyel megsejtőt figg, hogy a fenti fogalmak melyikének keretében legyen beilleszthető. Nevezük tehát ezt a betegséget egyszerűen elégedetlenségnek, amely már az erőszakosság ingerűt, amely már a társadalmi jogrendet is megszűnt repektálni s melynek beteg emberben, Istentben iszalmat veszítünk, a jogot és erkölcsi fogalmakkal szembe meghasonlása jött.

Ez nyilvánvalólag beteg állapot, nem pe-

dig eszmi megnyilatkozás; nem egy érejt, előkésztést, szervezkedési mozgalom, hanem agónia, kapkodás, végonyagás, az elfajult életközlelem végső mentőeszközének a keresése, melyet nem a cizelözök s tervekhez fűzött öntudat, hanem terében s ezáltal megzavarult kérésbeesése táplál.

Hogy azután a beteg testnek parazitái akadnak, azon én nem csodálkozom. A parazita mindenütt megtalálja a helyét, ahol egy a romlás sorsának kietti testre talál, de a lényegét soha sem abban keresük, hogy mi a néve az a parazita, hanem a helyet, a jomást, a folyamatot elősegítette. Ha a betegség okát megállapítani akarjuk, úgy azt kérdezzük, mi volt oka annak, hogy az egészséges test ellentétli képességet elvesztette.

Az az egynehány nagyszájú, ugynevezett szociálistás utazó úgynök zavarta volna meg a vagy a szociálisták? Vagy a szociálisták? Vagy az egyáltalában kivétel jött befelől? Ugyan. Hiszen akkor végük le a tulajdon kezűnk, hogy e feleketek el nem távolítottuk, a mikor még ily idő ró.

De hagyjuk nyugton a kést.

Szociálistáms volt és lenni fog. Ez az, amit szervezvények rájaplétesnek magukban az itt is meg-megbőbenni szarvakkal. Önkéntelenül hódunk szarvnyi védelmébe s lassan, de biztosan haladunk a szociális állam felé. Ha tehát úgy tetszik, igenis ernyed, beteges hangulatban szenved az egész társadalom. Az individuumok ellentétli képességek veszve, a centralizáló, humánus, grámotlik, eszételenség, a vevő intézmények, mint felelték fíradt fejüket. A hálózat szorul, mind-

inkább összehúzóódik a nagy hálász: az állam keze ügyébe. Majd ha egészen ott leszünk s megjutjuk a hálász kezét, akkor ismét iparukonk menekülni a hálóból kifelé. És akkor talán másnak ad helyt a szociálistáms szemlére, a mely ma a népek felosségt szűrgéjára.

Igy, ez értelemből a szociálistámszusz igenis van közűnk, tudunkon kívül is mindnyájunknak, de hogy mi képe van a szociálistámsnak a mai forrongó néphangulathoz, azt én mindjárt megpróbálom kihámozni egyet-hány nagyjában bevétendő statisztikai táblából.

Becsületot kerék, hogy én is a statisztikához nyúlok, amőtől manapság csak úgy forr az ember feje, de igérem, hogy nem leszek százaz, sőt még az' is megígérem, hogy nem leszek túlságosan pedáns: csupa nagy számokot kanyarokt a levegőbe.

Azt bőségszem ki az adatok nagy hal-mazából, hogy a buza ára a hatvenes évek 50 szálakékkal esékett. Mit jelent ez? A hatvenes években termelt a világ mintegy 620 millió hektoliter búzát, s ennek az értéke 8 milliárd forintot tett ki. Most mintegy 800 millió hektoliter az átlagos termés és ennek értéke csupán öt és fél milliárd forint, holott e mennyiség a buza ára a 70-es évek szerint körülbelül 10 és fél milliárd forintot kellene kitenni. Megrövidítve tehát a gazdák csupán buzában 5 milliárd forinttal évenként. Hogy ugyanazt az összeget vegyék be a buzatermesből, amei a 70-es években, körülbelül 1200 millió hektoliter búzát kellene termelniek, azaz majdnem kétszeres területeket kellene a sörpárt kétszer annyit területet kellene a buzatermes-

készür jelenthető be. Asztagokban vagy keresztben lévő csépeletlen árpa feladásra be nem jelenthető. A vásáron részvételnél ohajtó termelő, eladó árpájából legalább három nappal a vásárt megelőzőleg mintát tartozik bejelenteni és pedig fej és minőség szerint 10 kg-ot a vásárbiztosítók címére. Ezen mennyiség kivül minden bejelentő ugyanazon mintából 4 kgot egyidejűleg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének címére is beküldeni tartozik.

A vásáron részvétel termelőknek a vásárbiztosítók számozott bejelentési íveket küld, melyeket a termelő egy-egy példányban az árpanintá behatárolásával egyidejűleg egy a vásárbiztosítónak, mint a M. M. Szövetkezetnek beküldeni tartozik. A bejelentési íven a következő adatok köztendőek be: a termelő neve, lakelye, a készítés neve s megye ahol az árpa termelt; az árpa félesége, minimális ára, az eladásra rendelkezésre álló mennyiség s a bejelentés határideje. Ezen adatok valóságáról a M. M. Szövetkezetnek szavatol, valamint arról is, hogy az eladó mintát az eladó árpa minőségével teljesen azonos; a vevővel szemben a M. M. Szövetkezte szavatol a minták azonoságáról.

Nagyon fontos a szabályzatnak azon pontja, amely kimondja, hogy a vásárhelyiségben készítmény kiállítását árpanintáknak a bejelentő neve és az árpa árt nem szerepelhet, hanem a minta csupa a bejelentési ív számával és az eladásra rendelkezésre álló mennyiséggel jeleztetik. A termelő a bejelentett árpát a vásáron csak alatt el nem adhatja, ellenben joga van a bejelentett árpát a vásárt megelőző napig teljessé szerint eladni, a nélküli, hogy bármi okból a vásárról kötelezettséggel tartozzon a vásárbiztosítónak, mindössze tartozik a megterített eladást a biztosítással a vásárt megelőző napig ajánlott levelben tudatni, mivel az értesítés elmaradása a bejelentett árpanak a vásáron való eladását nem gátolja.

A M. M. Szövetkezte bizományi díj czémén az eladott árpanmennyiségnek az eladásra 1%-át szedi be. Egyéb díjak a bejelentők semmi czémén nem követhetők. A vásáron eladott árpa árt a vetőtől a M. M. Szövetkezte szedi be s a vételárat elszámolás kíséretében a megállapított 1% bizományi

létre fordítanak, számbank kifejező 40 millió hektár helyett 80 millió hektár. Tehát a buzatermelő gazda, aki akkor 4 hold földből megélhetett, most csak 8 hold föld után élt meg. Ha feltesszük, hogy 8 hold föld után egy 8 tagu családnak a létszükségletét biztosíthatja, úgy most ugyanazon a birtokon a családnak négy tagja semmi este se élt meg többé. Vigyük át ezt a példát Magyarországra s kiténik, hogy az terület, amely utána még mindig 10 millió fővel növekedni fog, ezekhez tartozó lélek éltethet meg, most csak 10 millió embert tart el, csupán a buza árnyhatását véve tekintetbe. A többi egy millió vagy beszarokozott a nélkülözök és nyomorogók közé, vagy a család életszükséglet nemhezti. Már csak egy fötémény árnyhatása is megzavardja a földműveléshez költöt kiszénzetlen család 10 millió fővel növekedni foglalkozó társának. Általános tehát az elszegényedés s az elégedetlenség is.

Az a gazda, aki fél karéj kenyérről kénytelen beérni, nagy darab kenyert vállalkozó társának, a munkásnak sem adhat. A közös vállalatnak mostoha sors jutott s ebből a sorsból veszi most ki a részét mindaz, aki a vállalatban közreműködött. Maga a gazda, akielőtársának sűrű sorrendje életereit végig kereszül, elpusztult, megsemmisült, vagy hogy Emödy Jozsefnak költői lendülettel megírt, remek riportáló észre honyasonat, lehullott, mint egy senkítől végre nem vett level az erdő fájáról.

Helyét betöltötte más.

Hissen csak egy szük hátárban kell szétzézniem arra mifejlenk; a réb ismert porták

dij levonása után a termelőnek az árpanmennyiség elszállítás után megküldeni tartozik.

A fentiekben elősorolt pontozatok fotószabjait a leendő országos sörárpavásárok érvényben lévő szabályzatának, a mely egész terjedelmében beszerezhető egy a vásármegyei, valamint a posztonymergei gazdasági egyesületnek.

Kiténik a közölt pontozatokból az, hogy mint eladó tulajdonképpen a M. M. Szövetkezte szerepel, s viseli a szavatosságot az eladott árt, a mi ugyszólván biztosítja a külföldi fogyasztók megelégedését a vásáron s bizonyára maga után vonja sörárpánk biztosabb és jobb értékesítését.

Ezen országos vásároktól függetlenül az OMGE az általa már a mult években rendezett sörárpakiállítását a jövőben is meg fogja tartani; ennek voltaképpen az a célja, hogy a különböző vidékek sörárpaféleségei s az egyes árpféleségekkel elért termelési eredmények bemutatása által tenjussog összehasonlíthatóra adjon alkalmat s a sörárpatermelést s a megemelését előmozdítsa. Hogy azonban a gazdáknek a sörárpaterelés minden irányban megkönyvítették, e kiállításnál kapcsolatban az OMGE, a M. M. Szövetkezetével árpavásárt is rendez, a melynek módozatait a gazdáknek maguk a multól ismerik.

A mai viszonyok között egyike a legnehezebb feladatoknak a termények jó értékesítésének lévén, a gazdák érdekeinek előmozdítására hivatott testületek köteleességszerűen keresik a módot, a melylyel ez fokozni lehet. A létesítendő országos sörárpavásárok e tekintetben igen alkalmas eszköznek ígérkeznek s most meg kell vizsgálni, hogy ez intézkedés lehetőleg igénybe vegyék és saját érdekében megmozgítsanak segítsék.

Jezsenszky Pál.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Egy érdekes paripa.

Abban a vélekedésben, hogy olvsávsókat érdeklői fogja: milyen paripát tartanak elég

közül egyetlen régi, ismert arcz nem tűnik elem. Új, rideg arczok. Pedig nem haltunk meg mi sem, a régi gazdák s azoknak fia: csak tönkre mentünk világgá szédültünk a kenyér szaga után, hivatal után.

Am a munkásnép, az ott maradt a romlásnak a színhelyén. Mi már csak meséket mondunk a multról, ó még a maga oros konzervatívizmusával a multban él. Neki azon a helyen, ahol megszületett, abban a foglalkozásban, amelyben felmelegedett élne, halnia kell.

A leveleket elfújta a szél, a földhöz nőtt fűszálak helyben maradtak s küzdenek a létért a régi szép tavaszi napsugarakért, mert nem tudják felérni, hogy nap most már miért nem sűt reájuk olyan melegben, mint eddig.

Látja, am a modern civilizációval esilloagok, kimerültek, fényt fejt ki; cirpa paloták árnyékában sétálhat s lathatja a jölet minden jölet. S ő maga kenyérbéjában ragódik. Elképzeltelhet, hogy békén túrje sorsát s ha már békétlenkedni kezd, ki más ellen fordulna, mint a gazda ellen, aki az ő existenciájának forrását megszállyta tartja.

Es most a gazda, aki maga is elvárogynak, kimerültek, fényt a nyereszkesedés, alulról az életösztön öblésrei között: a gazda örömetlen halhatja, mint nevezi el a társadalmi problémákra vadászó bölcselekedés ez az egész tünényet szocializmusnak, amelyet a modern kor izgágyi ültettek a rétvirágú közé, s amely egy-két kaszapszámpal, egy-két rendszámpaly szepen ki lehet írni.

Haj! A Ny munkák kellene végzénie annak a kaszának, hogy rond és nyugalom

alkalmassnak és mőtörök Amerikában arra, hogy azon nem kisebb személy, mint Mac Kinley elnök lovgaljon, a chicigói "The Breeder's Gazette"-ből reprodukálunk egy fotográfia után készített képet (76. ábra), mely az elnök számára legújában vásárolt hátat való tünteti fel.

Amint az ember a képre rátéknél, hajlandó azt kérdezni, hogy nem magyar; magyarvéri angol lo-e ez az állat, mert egyezs formája, idomának egyrészhöz való árnya mind olyan, a milyen előttnök általában ismeretes és nem is nagyon ritka, mert hiszen — hogy egyebet ne említsék — nagyon, de nagyon sok katonatiszt állt isenlyt látának.

Hát sajnos, odáig még nem jutottunk, hogy minket keresessen fel Mr. Charles Fleischmann, ha az amerikai elnök számára hátat lovat akar beszerezni, de hála istennek, elcsüttünk oda, hogy ilyen loval szák száma is könnyen találna nálunk is.

Mint a nevezett lap értesít, ez állat Kentuckyban vásároltatók (hogy mennyirei, nem mondja meg) s tulajdonképpen dániai tenyész-től Amerikába importált állat.

Bár az sínes publikáció, hogy telvérv-e vagy nem, a képből világosan látszik, hogy csak magyarvéri angol lo és pedig hungar (vadászó) típus, de mint ilyen kétségtelenül szép.

Nevezett lap megjegyzi, hogy a fotográfáló kamara (melynek az már szokása) a lo farát megrovidítette és elcliposította kissé, de különben jó visszaadta az idomokat; úgy lát-szik azonban, — s ezt már én mondom, — hogy az állat melió lábának a hátsókóhoz való aránytalanság, vékonyágán és szük állásán se tudott az azt kamara segíteni s pedig ez annak már nem szokása.

A jegynélküli sötét eszerevnyéj színű állatot általában úgy jellemzik Washingtonban, hogy: The horse is a beautiful animal, spirited, but welltrained. Ebből következtethető, hogy az amerikai is ad a szépségre valamit, de többet ad a türe, még többet a jó idomítottágra.

M. K.

legyen közöttünk: kétszer annyit aratni egy helyről, mint amennyit eddig lehetett.

Betekek vagyunk mi mindnyájan nagyon, s míg meg nem gyűzlünk, addig a munkások nem lesznek egyszékesek. És ismörjök ám a gyögmódot is. Legutóbb Emödy József tenni vele a receptet hozzá: tessék próbát tenni vele s mindjárt nem lesz szák a szocializmusról.

Az előbb számszerűleg kifejtettem, hogy a gabona árnyállása mennyire megrongorta a termelőket, elterjedt a vélemény, hogy most legalább, hogy az olcsó buzárak előnyökét teremteték, mert a buzához való juthatás megkönyvültében, az élelemzés is olcsóbbá vált? Fejtáldatuk-e eszerint a termelők körösödésának egyenértékét a fogyasztók megkönyvülésében?

Meg kell jegyezni, hogy a gazdára nézve az olcsó árak nem jelentik azt, hogy most már több, mert olcsóbb konvertétté váltak. Sőt ellenkezőleg. Minél kisebb a termény ára, annál többet kell eladnia s annál kevesebbet tarthat meg belőle, világos tehát, hogy ő nem többet, hanem kevesebbet fog ehétni s az szemponyjából a kenyér drágább lett.

Az olcsóság előnyeit eszerint a nemtermelő fogyasztók élveznék. És bizony élvezik is.

Hat ki me tudná azt, hogy egy zsemlye ára most is csak 2 krajczár, mint volt akkor, amikor a buza ára a legmagasabban állott. A kenyér ára a 70-es évekhez képest csökkent ugyan, de csupán mintegy 15%-al, szemben a buzárak 50%-os csökkenésével. Mikor a gazda félőn adva termését, 6 és fél krajczárt veszít egy liter buzán, ugyanakkor a fogyasztó közönség egy liter buzából készült kenyérhez csak 2 krajz jut olcsóbban, mint azelőtt.

TALAJJAVÍTÁS.

Rovatvezető: Krassay Jenő.

A szennyvíz szűrése Arad sz. kir. város csatornázásánál.

Arad város közönsége, újabb időben belvárosát a Shone-rendszer szerint csatornázta.

Ezen rendszer alapelvei tudvaleg abból állnak, hogy az egyes házak szennyvizei, a csapadékvízektől elkülönítve, az utcákon, mesterséges és meglehetősen nagy esű (1:200) csatornákon egyes aknákbá (ejektorokba, Aradon ötbe) gyűjtetnek össze, ahonnan azután egy központi telepen előállított sűrített levegővel, (1-6 atmoszférnyomással) kinyomtatván, a városon kívül a szabadba jutnak. Ezen kiömlési pont Aradon, a város nyugoti szélén elterülő legelőn, az utolsó háztól mintegy 270 méterre, a mező- és erdőgazdálkodás elterjedésével, az elővízcsatorna környékére helyeztetett azzal a céllal, hogy a szennyvíz ezen, mindenkor szabad levezetést biztosító csatornában nyervekkel folyáson.

A mezőhegyesi elővízcsatorna vízmennyisége m. p. 100 kbmtr; az a vízmennyiség azonban, ha a Maros kis vízállása előbb lép fel, mint a csatorna felső végén lerakodni szokott iszap eltávolítottat, természetesen alább szállhat ugyannyira,

76. ábra. Az Egyesült Államok elnökének paripája.

Hová lett hát az a 4 és fél krajczár, ami 1 hektor búzánál 4-5 forint, 40 millió hektornál (Magyarország évi termése) 180 millió forint, feltéve, hogy az egész termés kenyér alakjában értékesíthető.

Kétségtelen, hogy ezeknek a millióknak nagyrészt azok a vállalkozók nyerték meg, akik vállalkoztak arra, hogy a búzát megvegyék, feldolgozzák és kenyér alakjában kiszállítsák.

Az ötéreknék ez a nyeresége egyik tükre az újra meg újra épülő tornyos palotáknak és az elhagyottságban romladozó viskóknak ott, a hól a búza terem. Ha a dülledő viskók körül lerongyolt emberek járnak, elégedetlenül, békésül, jóból sorost követelve törve, zuzva, ha türelmi kifogást; ezen senki ne csodálkozzék, ennek ne akáron különös nevet adni, hanem ismerje fel benne a mostoha szegénység szeszénját, a kifosztogatott ember magvaséletét.

Ismerje fel azt a lejtőt, a melyen bizonyos haladunk lefelé, de nem a szocializmus szélét karjába, hanem a romboló a anarchia örvényébe.

Nem csak a szocializmus ellen és főként nem az ellen kérént mi segélyt az államtól, hanem a végelesorvadás, a végelpusztulás ellen vegyen oltalmába, s ha megerősödünk, akkor majd enkedzünkkel eltávolítjuk a parazitaikat, akkor majd nyugodtan mi magunk nézünk szembe annak a rémnek, a minék szocializmus a nove.

Buday Barna.

hogy előre látható volt, miszerint a meglehetősen koncentrált és np. 30 literre becsült szennyvíznek levezetése, az elővízcsatorna partján elterülő községek közegészségügyi viszonyaira tekintettel, csak az esetben lesz engedélyezhető, ha a szennyvízket elzetesen trágyatartalmuk megtsiztattanak.

a vízből megszűrt anyagok által telítetve, szűrőképessége az esetben megszűnik, ha kifűztitálásról nem gondoskodunk.

Ez az eset fontos, mert szűrt anyag-nál, a termőtalajjal is, csakhogy itt a kiűstítés igen jutányos, mezőgazdasági növények termesztése által történhetik, mert a termesztett növény gyökerezte a lerakott trágyaanyagokat felkoresvén, saját táplálásra fordítja és a talajt újabb újabb termeszett anyagok felvételére képesíti.

Minden növény képes bizonyos mennyiségű trágyaanyagot és vizet felhasználni, azt azonban igen nehéz megállapítani, hogy mennyi az a trágyaanyag és vízmennyiség, a melyet egy bizonyos növény igényel, hogy termesztése a legelőszűrűben történjék; de még nehezebb volna megállapítani azt, hogy a talajban felhalmozott növényi tápanyagok és a megelvő évi csapadék mellett, a növény legkedvezőbb tenyészete szempontjából, mily mennyiségű szennyvizet kell egy bizonyos talajra évenként reá vezetnünk.

Ha pedig ezeket a kérdéseket elődönteni nem tudjuk, sőt nem tudjuk azt sem, hogy hogy minő növények (szőlő, kerti temények, vagy pázsitfélék fognak itt termesztetni, még kevésbé mondhatjuk meg azt, hogy mennyi lenné az a terület, a melynél az évenként odavezetett szennyviz és a természetes növények által felhasznált ilyen anyag között az egyen-

A vegyi uton való tisztítás, vagy kavicsszűrők alkalmazása oly költséges megoldást adhat volna, hogy azok jóformán számba sem jöhettek.

Igy a város közönsége, a kulturmérnöki hivatal ajánlatára, az itt ösmertettel eljárás fogadtat és valóstította meg.

A szennyvíz megtsiztításának legújabb módszerét, i. az, hogy ha ezekkel a vízzel egy előzetesen megalgészóvezetett területen öntözünk egy, hogy a területen, az öntözéssel egy időben, mezőgazdálkodást folytattunk.

Az algészóvezésre szükség van azért, hogy a talaj vízátbocsátó képességet biztosítsuk és az által biztosítsuk azt, hogy a víz fel nem használt része is a talajba süllyedjen és ne keljen azt, a felületen elvezetni, mint a hogy ez más öntözésnél történik.

Ez szükséges azért, hogy kénytelen legyen az összes víz a talaj likacsai között magának találni tőrti és az azon akadályok leküzdése és lassu, csepekenként történő folyását közben, kénytelen legyen összes szűrő iszapartalmát lerakni, a benne felhalmozott légnemű trágyaanyagoknak pedig legyen alkalmai és idejük az alatt oxidálódni, vagyis az egészségre ártalmatlanná válni.

A víz ezen megtsiztálása annak tökéletesebb lesz, minél mélyebben vannak az algészócsövek lerakva vagyis minél hosszabb talaj kell a vízcsöppeknél egyesülésük helyéig megtenni.

Minden vízszűrőszervezetnél, mint tudjuk, bekövetkezik az az eset, hogy az bizonyos idő vagy bizonyos mennyiségű víz megszűrése után

sulyi állapot előállani fog.

Miután pedig egy ily algészóvezéssel kapcsolatos öntözés létesítése költséges művellet, mert az algészó-rendszereket felváltva, csoportonként, az egész odavezetett vízmennyiséget elvezetni kell, vagyis a rendes algészóvezéssel szemben itt, az egyes csöveknél természetesen nagyobb átmerővel kell lenni; nagyvonalú kellett, nehogy máskor, nagyobb terület berendezése által, a berendezés jövedelmességét csökkentassuk, vagy indokolatlan költségeket okozva, ezen, hazánkban még meg nem honosított talajjavítási, illetve szennyvízszűrésű módnak rossz hírt közzük.

Ez okból tekintve azon körülményt, hogy itt elsősorban a szennyvíz megszűrés, és nem az ezen vizekben foglalt trágyaanyagok értékesítése volt a sürős, terveinket erre a körülményre alapítottuk, s abban mezőgazdasági értékesítést a szűrés mellett a második helyre helyeztük.

Igy fogva fel a kérdést és a külföldi tapasztalatokat egybevetve a rendelkezésre álló talaj középalkotásági fokozat, arra az eredményre jutottunk, hogy 12 kál hold terület mindenesetre elégélessé lesz ahhoz, hogy azt a szennyvízmennyiséget, amelyet a csatornázás itt egy év alatt adhat, megszűrni képes legyen.

Ez esetben azonban a hasznos mezőgazdasági növények nedvességi és trágyáigényeltől elkétkinte, vizet vagyunk kénytelenek a terület minden részére bocsájtani a kőr, midőn az előzőleg arra a részre vezetett víz, a talaj likacsain elűnt, illetve, midőn a sor az illeto részre újabb rákövetkezik.

A külföldi tapasztalatok azt mutatják,

hogy egy éven át a szűrésre ekként felhasználható területen a talaj líkacsai annyira betömődnek, hogy azok utóbb szennyvizet megszüntetésére csak akkor alkalmazhatók, ha két éven keresztül mezőgazdasági művelésre szolgálnak, mert csak így lehetséges a talaj líkacsait a beléjük rakodott trágyaanyagoktól megtisztítani.

Tehát szűró területre három éven keresztül kell 12 és 12 holdat berendezni, vagyis összesen 36 holdra van szükség egy azonban, hogy abból éventenként 24 holdon gazdálkodjunk és 12 holdat tisztán szűrésre használjunk.

Ha majd a 24 holdon egy-két évig mezőgazdasági művelést folytattunk és azzal is tisztában leszünk, hogy az adott vízviszonyok mellett mily növények természetesen vállalkoznak a közönség legszebbében, akkor a tapasztalat legjobban rávezet arra, hogy az öntözési berendezéssel a jutányosságra való tekintettel, meddig lehet terjeszkedni.

Az ily módon egyelőre berendezendő 36 kat. föld terület helye, miként az a bemutatott helyszínrajzban (77. ábra) látható, amennyire a város tulajdonát képező legelő határa megengedte, tekintettel a víz kellemetlen szagára, lehetőleg távol, az utolsó háztól mintegy 800 méterre választottuk.

A víz odavezetése egy 50 centiméteres átmérőjű (8 cm. falvastagságú) sziphonszerűleg működő betoncsövön történik, mely a 35 cm. átmérőjű Shone-féle vascső végével, egy akna segítségével kapcsolódik, amely azt a betoncső csatlakozási pontjára, vagy bedugulására számítva önműködő árapasztóval — a helyszínrajzon „vészkiömlő” láttatott el.

A betoncső, elérve szűrőtelep határára, a belé vezetett vízzel egy másik aknában jutni át a föld felszínre, ahol az a nyílt öntöző csatornába jut s abban két ágra szakadva vezetettik a múlt évben elkészített 12 egyenként 1 kat. hold nagyságú apró föltésekkel körülvett tábláskák közé, a melyek 19,3 m. távolságban megálagosóvezetve vannak úgy, hogy gyűjtőcsővonaluk merőleges irányú az öntözőcsatornára és 200 méter mélyen fekszik, míg a szivósó-vonalak felső végpontja, ésés nyeresé cseljében 1,5 méter mélyen van.

A gyűjtő cső vonalak egy 50 cm. belvillagú betoncsatornába torkolnak, a melynek keresztül vizüket a mezőhegyesi élővíz csatornába szállítják.

Az egész elrendezés úgy a miként azt a helyszínrajz feltüntet, 7000 frtra került, míg a következő 24 hold megálagosóvezetése és berendezése 4000 frtot fog igénybe venni, és így a szűrés létesítéknép, összes költsége 11000 frtot teend ki, a melyhez ha egy 1000 frtos órház építést hozzávesszük, az összes költség 12000 forintra ragak.

Ez a terület legelő lévén, évi haszna kat. holdanként a berendezés előtt 10 360 frtot tesz, az a 36 kat. holdon 600 frtot tesz a 12000 frt 5%, kamata 240 frtot tesz, azaz 240 frtot tesz.

A városnak tehát éventenk a berendezés összesen: 12000 frt kiadást okoz.

Ugy, de Arad körül a kertészek a kerti vetemények természetese cseljából 50–60 frt bérösszeget is fizetnek kat. holdanként, és még ezen felül az öntözőcsőhöz a vizet is ök emelik ki.

E mellett a kertészet ki is van fejlődve annyira, hogy 24 holdnak berendezése a kereslet és kínálat közötti arányon nem változtat annyira, hogy fel ne lenne tehető az, hogy a kertészek 50 frtot lit is fognak olyan földért adni, a melyen nem csak az öntöző vizet nem kell kiemelni, de a mely ezen felül előzőleg meg is trágyázták.

Megjegyzendő, hogy az a cselky szenny-

Tisztajövedelem-számítás.

Örömmel látjuk, ha gazdatiszárunk a köz-
toba és világság gazdasági viszonyok között
mind sürdörben, a föld és a föld és egyes
művelési ágak tisztá jövedelmeinek kiszámítá-
sával és nyilvánosságra hozatalával. Nem lehet
elégge ajánlani, hogy ez legyen ma minden
magyar gazdának az irányítjé, mert csak a
tisztajövedelem az, mely a több vagy kevesebb
fáradtságot, tóket, befeleltést, sőt rizikót is in-
dokálja és a gazdák meg rendkívül dolokra
is segítők, mert csak ez mutatja meg, hogy
mit érdemes termelni.

Ilyen tisztajövedelmi ki-
mutatást olvashatunk a „Köz-
telek” 1897. június hó 5-én
megjelent 45. számában, hol
a növénytermelési rovásban
O. Gy. az ízei borok mint
tartóelemény s a hazatermes-
ről” ad tisztajövedelmi szám-
adást.

Nagy érdekel kezdem
olvasni, de ószintén megvallva,
megdöbbentett a közlény
tartalmán és különösen a vé-
eredményre, mert az egyoldalú-
ság itt úgy, mint más ehhez
hasonló közlényekben igen
megboszulhatja magát, még
pedig nem a közlő, hanem az
egész gazdák között végfelen
nagy kárát, mert ilyen kirka-
mitásokkal, éppen most, midőn
az OMGE. kebelében a szövet-
ségyi gyűlés határozatahoz ké-
pest a földadó leszállítása,
illetve a földadó reforma ja
programma véve, csak ma-
gunk által vágyjuk a földet
gyegyert adunk ellenfeleinknek,
ha azok hivatkozhatnak a ki-
tüntetett tényekre, melyek azt
igazolhatják, hogy az adórefor-
mokra szükség nincsen s hogy
ezen kiváncsnak csak hiu
agrárius jelszavak.

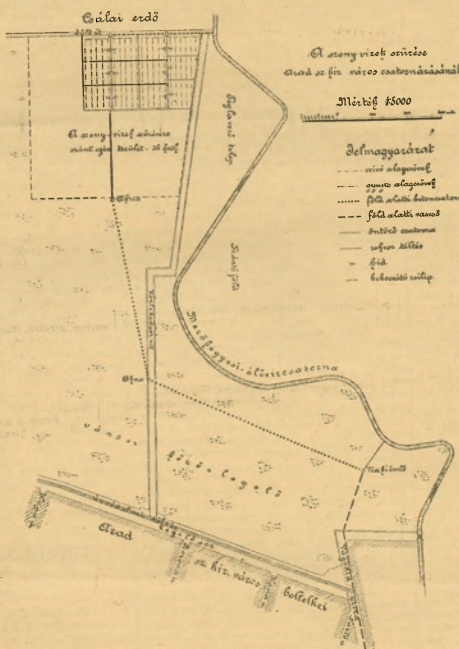
Hibás nézetem szerint O.
Gy. tisztajövedelmi kiszámítása
a buszárd, mert:

1-ször kétszeri szántást
rikán tartok elegendőnek buza
alá, főleg ha utóveteményt is
akarunk még a földbe vetni,
ezért a 3-szori szántásra is
kell költséget számítani, ez 2
forint.

2-szor boronálás és hen-
gerezés nélkül ma, midőn csakis
az intenzív talajműveléssel tu-
dunk jobb eredményeket elérni
— talajlekészítést, kétfel-
sem lehet — ennek költsége
nem sok, de mégis felvehetjük
70 krba.

A mi kedves gazdatiszárunk azonban igen
nevezetes teherleteket teljesen kihagyott
számításból így:

- a) 18 szeker istállótrágya tergetése, melynek költsége lehet: 1'—
 - b) minthogy a buzát eladás előtt behordani, kazonaloi és cselpeli is kell, ezek költségek az OMGE. 1880. évi szaktanácskozmány megállapítása szerint: 2'—
 - c) adó (egyeses földadó, közs. pótdadó, orsz. stb., adó) legálább: 3'—
 - d) biztosítási díjak jég és tűz ellen az OMGE. 1880. évi megállapítása szerint lehet: 2'—
 - e) kezelés és felügyelet 1'—
 - f) igazonó állatok és szerszámok 2'—
- fel nem számított teherletek összesen 11'—

77. ábra.

viz odavezetés, mely a kerti vetemények természetesehez szükséges, a mely tehát a területre azon időszak alatt jut, midőn annak a szennyes anyagoktól megtisztulni kellene, az egész berendezés elméleti alapját nem támadja meg, mert viszont ezen vízzel kevesebb esik a szűrésre alkalmazott területre, s így annak líkacsai a szűrés ideje alatt kevésbé tömődnek be.

Ha pedig e területek 50 forintjával értékesítenék, ez a 24 hold után 1200 forintot ad; vagyis a városnak a szennyvizet megszüntesse semmibe sem kerül, sőt ha az ily berendezési öntözést tovább kiterjeszti, a szennyvizek értékesítéséből tetemes hasznot is szuhat.

Tomka Emil.

Csupán e két tétel 2 frt 70 kralra a 3 frt 95 kr jövedelmet a 17 frt 25 kralra csökkenti.

g) a 11 frt 0%-os kamata — 06

h) a gaz- és aczartást, melynek költsége sok helyen tetemes, pénzbelleg nem vette számításba, mert nem lehet tudni vajlon erre volt-e O. Gy-nek tényleges kiadása — —

Ha most a tényleges 1 frt 25 kr elől kitüntetett tiszta jövedelemből eme 11 frt 66 kr levonásba hozzuk, akkor már nem mutatkozik a buzatermelésnél *tiszta* haszon, hanem ellenkezőleg: *tiszta veszteség* lesz 10 41

A borsótermés jövedelemtöbbletet a levona 9 66

marad valódi tiszta veszteség — 75

akkor, midőn a földet egy évben kétszer vetettük és termőeréjét kétszer vettük igénybe.

Különösen nagy sulyt kell a fenti a) b) c) d) e) f) g) h) pontok alatti felszámításokra helyezni mind gazdának, a ki tiszta jövedelmét kiszámította akár közzélni, mert az 1875 évi földadókörnyezetben a hozott törvénynek, és különben a tiszta jövedelem kiszámítására szolgáló utmutatásnak is az a legényesebb hibája, hogy az ottani telenek nem gyakorlati gazdák, hanem úgy mint minden más törvényűnk — jogászok készítették — a leggyérsebb falusi parasztagazda által 1875 tudott készpénzkiadások igénybe azon gyakorlati tetteket kihagyták a mintából — és ezért — azok sehol az egész országban a gazdák javára elszámolva nincsenek.

Ezen telenek összege az egész művelési költségnek, mintegy 26%-a, a mi az egész országra számítva egymagában is nagy összegre rug, melyvel a gazdák az illetékeltnél vannak 1875. év óta meg terhelve.

Hogy ezen kérdést megvilágítsuk és hogy O. Gy. gazdátársaink is meggyőződjenek, elég, ha a buzavárvetett országok területének csupán 8.900.000 kát. holdban vesszük fel*) ezek után az előbb kitüntetett 11 frt 66 kr fel nem számított költségek vesszük számításba, a mi egymagában 103.774.000 frt olyan összegre rug, mely után a gazdák évenként 204.023 frtot fizettek, mely összeg 1875. év óta, tehát 21 éven át: 79.254.000 frtot tett ki, mely után csupán a hibásan megállapított kataszteri tiszta jövedelem kiszámítása miatt fizettek illetékeltnél 5.557.000 frt földadót.

Igen nagy összeg ez a szegény gazdáknak! Krajczárokból lesz a forint. Kis tételekkel a nagy összeg és így tűnik ki, hogy ama fel nem számított kat. holdankint 11 frt 66 kr költségkülönbözöt hova nővi ki magát a lefolyó hosszú években keresztül.

Ilyen óriási és indokolatlan, sőt helytelen megterhelés ellen a gazdáknak küzdeni kell, annál is inkább ma, midőn az 1875. évi buza árához képest 9 frt 72 kr vére állni, mely mintegy 35%-kal sülyedt, ma a gazdáknak a módra eme árharctársaság beállott, évenként a 75 mm. átlagtermés árnyában ki holdankint mintegy 28% a veszteség, mely ismét a fenti 8.900.000 k. hold összes buzatermelésre kiszámítva 250.900.000 frtra rug évenként, mely után mindig a régi alapon adózunk.

Ezen számok és ezen eredmények világosan mutatják, hogy a gazdáknak küzdeni kell a *mafi* *szerszám* adóztatási alap rendszer ellen, mert más társadalmi osztályok hasonló elbánásban nem részesülnek és árnyaltalanul enyhében vagy alig vannak megadóztatva és számláltak esetenben igen nagy előnyökkel élveznek a gazdákkal szemben éppen a gazdák rovására.

Löhner Andor.

*) A földművelési minisztérium kimutatása szerint a 7. évre az összes őszi és tavaszi búzavetési terület hatodik millió kát. hold, s ennek megfelelően fordított a fenti számítás is. Szerk.

IRODALOM.

Egy gazdag ország szegény lakossága.

E cím alatt Palotai Rádzsó egy kisebb szabadságban foglalt össze a mondati valót az Ausztriával való gazdasági viszonyunkról. E gazdasági viszony megítélésére végtelen Palotai azon, többé már nem szokatlan utat követi, hogy a kereskedelmi mérleget veszi vizsgálat alá. Mint kimutajta, kereskedelmi mérlegünk Ausztriával csupa passzívulak zárolás. Összehasonlítva ugyanis a kivitelünk értékkel behozatalunk értékével, az 1892—95 évig nem kevesebb, mint 171 millió frtal vagyunk passzívba. Mit jelent ez? A szó szerint azt, hogy Ausztriával való forgalmunk évenként átlag 43 millió forint veszteséget eredményez.

Hát már mi csak nem köljük magunkat olyan nagyon az Ausztriával való gazdasági viszonyunkra, de ez a könyved biztos helyet kezeltés már bennünk is megleg. Soha ilyen egyszerűen és kézzelfoghatóan senki még rá nem mutatott gazdasági közösgünk hátrányaira, pedig tudomásunk szerint mások is foglalkoztak ezzel a kérdéssel s nincs az a zuka a statisztikának, a melyet ki ne kutatnak közösgünkben, de ez nem jutott eszébbre a mi Palotainak, hogy mind tovább fáradozás helyett csupán és egyszerűen a kereskedelmi mérlegré vessenek egy műtört tekintet.

A mérleg egysúlyozásával, „jött és fáradságot” nem kimélve, tovább is foglalkozik Palotai. Kiszámítja, hogy 1895-ben a kivitt nyerstermények többlete a mi javunkra csak 100 millió forintot tett ki, ellenben a gyártmányok tekintetében 202 millió forinttal maradtunk hátrányban. A deficitünk tehát 52 millió forint.

Eddig a statisztika, most jön az elmékedés. Az ipari gyártmányoknál a munkadij és a haszon jutalék sokkal nagyobb, mint a nyersterményeknél. Fokozta tehát veszteségünket, hogy mi sokáig több munkadijat és haszonjutalékot adunk Ausztriának az ipari termékeikért, mint ő juttat nekünk a nyersterményekért. Már pedig magunknak is nagy szükségünk van rea, hogy a munkadij és a haszon jutaléka az országban maradjon. Mit tegyünk ehhez? Ezt a kérdéstük be a Ausztria ipari gyártmányait. Van-e onnál világos logika? Igaz, hogy ekkor Ausztria sem fogja beeresztani a mi nyersterményeinket, ám Palotai hamarosan megnyugt bennünket, hogy vannak ugyan nyersterményeink, amelyeknek Ausztriába való kivitele reánk nézve fontosabbá válik, de ezek reánk nézve még sem elég jelentőséggel bírnak, hogy miattuk iparunkat Ausztriának kiszolgáltassuk.

Hiszon a vámtérület elkülönítése esetén nemcsak a kimutott 52 millió forint kereskedelmi passziva marad a zsebbünkben, hanem mindazon munkadij és haszonjutalék is, amelyben ez esetben kizárólag a mi munkásaink és a földművelők fogynak részesedni.

Kérdésünk van-e szerint a boldogulás titka: védjük meg az ipart az osztrák versenyitől s olyan terelbelyes fát fejlesztethetünk, amelynek árnyéka boldog népet takar.

A szerző beleegyezik az iparpártolók propagálásába s tovább szövi tervei. Ha már a védekezés terére lépünk, miért állnánk meg a fél uton. Miért ne szorgoskodjunk magunkat az egész külföld előtt, mint p. o. annak idején Paraguay állam. A magyar iparban meg van a vállalkozói készség ahhoz, hogy versenytársak nélkül is boldogulni próbáljon. A mezőgazdák suttán a kiviteli tilalom, az igaz, de — ugymond Palotai — órárnak meg a fél uton. Miért ne szorgoskodjunk ilyen át a tanácsot adni az államnak az ez este, hogy a mivelhető föld egy részét vegye zárl alá s gazdákat ezért kárpótolja.

S ha majd így, az áthatolhatlan szezón belől az ipari köllégek megrövidítős s az isten-ádia nép, a Palotai óta munkadij jutalékból köllégek megrövidítős, akkor okos szerzőkkel lassunk ismét megnyitathatók a kapunkat.

Nem foglalkoztam volna annak a kapitalisztikus elapon mozgóldó munkásaink az ismeretelésével, ha tudnám azt, hogy Palotai ur gondolkodási módjára nézve egyredni áll. De ő nem kivétel, még ugyan hova fogja elhárítani a kezébe, ha fellegóráshoz a megrövidítős bizonyos körök urak szelfelőb nem merítette volna. Rádek szellem; szinte megdöbbenő alult megnyilatkozásának környérlensége élőt.

Hogyan, hát ebben az országban, a hol 11 millió ember a földművelésből él és a hol minden fontosabb nyersterményre nézve egyenesen fennáll a kivitel kénszere: akadhat olyan ember, a ki józan fővel sírgördőt volna, képtelen annak a 11 milliónak s belefonta, saját zsebjébe csupán azért, mert remélane, hogy egy kisebbeg a sírgördőt halálás nyugalomban zavartalanul elvezethet majd!

És agráriusokat vajdólja, tulajdonos és önzessel? Hát hiszen hallja, akinek küle van, mint nyög ez az egész magyar föld, de soha még olyan megtevévellett ennek a magyar földnek a koldusai között nem akadt, aki a tömeggyökösöknek ilyen irgalmatlan politikájú propagálja, amilyenek nyereben Palotai a, nyírálanságát át kért. Vakmerőben, előkészület nélkül lépelt elő, a tudásnak csekélye, hézagos gyerveztett hozta magával. Sebet nem üthet velük, még arra sem tarthat szót, hogy komolyan vegyék. De legalább megcsillagottatta a gyerveit a gondolkodásra késztelett bennünket, hogy immár hova jutottunk!

A beteg, meggyógyulni akaró betegellen ember sorsán jutottunk, aki előtér ma a sírásól is megjelent. Eddig a háttérben húzóddt még, most látva, hogy a züllöt, tespedő felben levő tömeg, érti, hogy elől az ő ideje is. S közőmben, ügyet sem vetve a delikvensre, lát a munkájához s tervezeti, mi hasznát lát utána, majd elment.

Féle a kapvált Palotai ur! Mi állunk meg egy kicsit s bizony itness kedvünk megfudalni a kedvért. Bizza tehát rá a közgazdasági politikát s a kiegyezész azokra, akik nem adták fel a reményt, hogy az On munkájának az ideje még nem következett el!

Egyikben a kíváncsiak megszerezhetik e rőpártot: Grill Károly könyvkereskedéséből Budapest, 40 krért.

B. B.

LEVÉLSZÁMOLVÉNY.

Kérdések.

289. sz. kérdés. Ugy a kései, mint a korai sírú zabvetésben több helyen a „meztelen csiga” léptt fel.

Rőbblám már a föllokat tősüboronával és utána hengerrel megjáratt, hozattam már mérszopt is és ez szővőben. De ez mindig használ. Milyen módszer lehetne ez szővőben kápiszattatnom?

Fónagy-pa.

S. J.

290. sz. kérdés. Kérném t. gazdátársaim szives tanácsát, hogy a tengerit pusztító drótféreg ellen lehet-e védekezni? ha igen, hogyan.

Kistava.

A. A.

291. sz. kérdés. Magtárban padoztata, mely 15 cm. vastag céméniréteg s tetejében 2 soros deszka van, mintegy 1½ méter területű átvedreszűd, úgy, hogy a buza e helyen összeáll. Mit használhatnék legkezezerűben e kis darab kápiszattásra? Megjegyzem, hogy a deszkapadoztatást nem szivesen bontánám fel.

Dr. Földhivatal.

K.

292. sz. kérdés. Azon gazdatisztnék, ki egy helyen több, mint husz éven át szolgált,

azonban innen rossz bánásmód miatt előváznai kénytelenítést, miáltal anyagi körülmények zavarodtak volna, mielőtt a gazdájának törvényesen kereseti hoga? és ezt miképpen és hol érvényesítheti?

F. S.

Feleletek.

Második felelet a 271-ik sz. kérdésre.
Tapasztalataim szerint a „Hollingsworth-féle” gerbyeblye egyike a legújászerűbbnek, amennyiben erős, szilárd és jó szerkezetű fogógúgokkal vannak ellátva és mintán a legmagasabb talajterekkel bír, gürdülése rendkívül könnyű, amiért is az isgáerő nem túlságosan veszi igénybe.

Hazai gazdasági géppáraink között a Kühne E.-féle mononopi gyár által készített Hollingsworth-féle lögréblye egyike a legújánlatosabbaknak.

T. K.

Második felelet a 274. sz. kérdésre.
A *H. Bamford* és *Sons-féle „Rapid”* darálógépek, az általában eddig ismertek között, mindenesetre a legújászerűbbek daráló, melyeket vagy járgányra, mint gőzerővel történés szerint lehet alkalmazni.

A darált anyag minősége kifogástalan és a gép munkaképessége minden tekintetben kielégítő. Az I-es „Rapid” 150—225 kg.
II-os daráló 250—350 kg.
III-os daráló 450—500 kg.
anyagot darál óránként.

Tudommal ezen gépek Kühne E. gazd. géppárának forrártárában, VI. Váci-körút 57/a. kaphatók. *Thurcsányi Kázmér.*

Villatelep kerti felhasználása. (Felelet a 267. sz. kérdésre.) A villateleptulajdonosok akkór járnának el helyesen, ha közösen egy szakértő kérészsel szerződnek, aki megvizsgálja a talajt és megállapítja annak a gyümölcsös és egyéb fákat, amelyek ott tenyészni fognak; megkísztén a költségvetést és a telektulajdonosok óhajait figyelembe véve készítené terveket, azokat kivinné. Ez sokkal előbb kerülne, mintha minden tulajdonos külön kellő szakavatottsággal kísérletet, hogy végül is csak kérészre szorúljan. A második tennő ismét a talajt, amelytől egyenként vagy közösen bekerítik az illető területet, hogy a nyulak és egyéb négy- és kétlábú állatok ellen kellőleg véde legyen az ültetésény. Némi tájékozást megiegyezem, hogy ki kell jönni a leendő háznak a helyét, mely kapánnyóv termelésére lesz egyelőre felhasználható és a közvetlen környéket díszítenek, a többi pedig haszontereket kell berendezni, amiből látható, hogy ezt célszerűen csak egy szakember végezheti, ki aztán utbizagistát nyújt arra nézve is, hogy kell-e és minőmértéig van a talajt megjavítani. Az ugynevezett tisztviselőket jelölnek nagyrészt ugyanez alapon rendezte be egy vállalkozó kérész, az észszerű lesz ott körülírt és bővebb adatokat beszerezni.

Szagos tej baltalmiz otétára. (Felelet a 288 sz. kérdésre.) A pillangósvirágú növények s illetoleg a hüvelyesek között, ahová a baltalmiz (Onobrychis sativa v. Heidsyrum Onobrychis, is tartozik, vannak egyesek, pl. a hentesek között, amelyek általában nem is anyagot tartalmaznak. Van-e ily tartalma a baltalmiznek is, azt nem tudom, de lehetséges tartalom s ebből vélem magyarázhatóan, hogy e növény elétására a tej szagos kap.

Nem ismerem a szakirodalomban közlötömet, amely a szobozhatóság hasonló előtöme említését a világosabb körülmények az, hogy a baltalmiz a virágzás kezdetén és az előtt kaszálva s nem tulajag adagokban számlával rázóttan elvete egykét képet a legjobb tejproduktó takarmányoknak.

Kérdésstevő virágzás előtt időben legeltette a baltalmizet, tehát egyarában és nagy számban. (Feltételek) s naponta bizonyára 80—80 kilo mennyiségben) rettet fel azt az állatok s talán ebből folyt, hogy a tej egy-

jellől u. n. fűst, másfelől u. n. zöld szagot kapott, mely azt is szagos egyéb zöldeknél nagy adagban való fogyasztása után is fel szokott a tej venni, de ha talán nem ilyen általános, hanem specifikus szagot kapott volna a szóban forgó tej, úgy — mint jelzém — a cumarány, vagy hasonló szagos anyag tartalmát a baltalmiznak lehet okozni.

Különböztetni érhető, hogy igen szivesen vesznék és köllnek erre vonatkozó nótái gyakorlati tapasztalást.

M. E.

A Lema melanopus irtása. (Felelet a 269. sz. kérdésre.) Zabvetést a vetésfehértő bogár (Lema melanopus) élcezi pusztítja, melyeknek valóban meztelen csigahöz hasonló alakjuk van.

A vetésnek megtámadott részeit teljesen dohánnyugvizonváltat (Thanaton) permetezni, úgy amint az a közvetlenül megköllött fizet 28 és többi lapjain ismertetve van. *Vellay.*

A drótférgek pusztítása. (Felelet a 290. számú kérdésre.) A drótférgek számát igen sikeresen lehet csökkenteni, ha kettévágó burkolással a gyomlókat meginty 3—3 méternyi távolagsáig és 2—5 cm mélyen a talajba helyezzük, és hogy ezek a helyek fel-található legyenek, azokat vékony vesszőkkel megjelöljük. A drótférgek az ilyen helyen gyülekezni és a burgonyába befurakodni szoknak. Ha tehát ezeket a helyeket 5—6 nap múlva mindenkor reggel felkeressük s a burgonyát darabokból vagy azok helyén a földben levő drótférgek összeszedjük és megsemmisítjük, azok számát lenyegesen apasztani fogjuk. Természetes, hogy a burgonya elpusztul, ujjal kell pótolni.

Né mulasztuk el továbbá a megtámadott terület közvetlen a letakarítás után disznókkal lehetőleg többször megmozdítani, turkálással közben ezek nemcsak drótférgek, hanem igen sok kártévő pajort és élcezt találunk fel.

Végül a letakarított területet még, ha azt tavaszi vetésnek szántuk is — minél előbb elszántuk, mert az így felgorgótt talajrészekből a szarvas betoni is legálább 30—40 centiméterre befedeje. A bekenséskor, mely legelőnyben egy seprócziókról költöt esetéket történetük, vigyázni kell, hogy az elszelgető anyag a betont teljesen befedeje s hogy rajta még a legkisebb lyuk, nyílás stb. ne maradjon, mert ezen a felszáló nedvesség előbb-utóbb ismét csak utat találhatna.

S.

A törvény és a gazdasági viszony. (Felelet a 292. sz. kérdésre.) Több esetben volt már róla szó e lapok hasábjain, hogy a gazdaszítást és szolgálatadóra közti viszonyt törvény mind e napig nem szabályozta s az új mezőgazdasági törvény nem tartalmaz semmi idevágó intézkedést. A törvényes gyakorlat azonban megállapította, hogy a gazdaszítást, — hiteltől, vagy a szolgálatadói elleni súlyosbá teremtészetű tiladás esetét kivéve, — nem havi felmondási idő illeti meg. Ezeknél, — ha a szolgálatadóra a gazdaszítást valamely jogtalan cselekmény által kárt okozott, azt természetesen megértien tartozik, ugyanezen jog illelven meg a szolgálat adóját is, ha olyan kárai merültek fel, amelyekkel azokat a gazdaszítást rosszkára, járatásáig, hanyagsáig, avagy mulasztása képezi.

S. F.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Országos sörárpráliklás és sörárpavárás. — Let-hozott Állatvásr. — Meghívó. — Abraktark-mánykildemények kedvezményes szállítása. — 861	
Sörárprákieleintés előmozdítása. <i>Jezenszky F.</i> 861	
Tuzsai jövedelm-számlás. <i>Leitner Ádám.</i> — Bécsi vágomárvahavár. — Bécsi sörárvahavár. — 862	
Tárca. <i>Betegek vagynak. Dudy Barna.</i> — 862	
Alattányestés.	
Egy örökös pária. — 863	
Talajjavítás.	
A szennyvíz szára. <i>Árld sz. kir. város csator-názásánál. Tomba Emil.</i> — 864	
Irodalom.	
Leveléskönyv. — 866	
Vegyesek.	
Kereskedelem, tőzde. — 866	
Budapesti gabonátöze. — Szeezület. — A kö-pontú vászarcsonok árnyegzése a nagyban (en gros) eladott demelczokk áráról. — Állatvá-sár: Budapesti sörárvahavár. — Bécsi vágomárvahavár. — Bécsi sörárvahavár. — Bécsi sörárvahavár. — Bécsi sörárvahavár. — 870	

Kinevezések és kiltetések. Ó felsége *Forster Kálmán* és *Dr. Rakosky György* miniszteri titkárok osztálytanácsosokká és pedig az utóbb nevezettet száfelntel minőségben, *Dr. Adler József* miniszteri titkár címmel és joggal felruházott miniszteri segéditkár miniszteri titkárrá, *Dr. Baróly József* Békéscsaba megyei főjegyzővé, a VII. finetési osztály főosztálya miniszteri titkárát nevezte ki, valamint *Dr. Gedeon Mihály* miniszteri titkárrak az osztálytanácsosok címet díjaztatva, végre *Dr. Feredágy Gáspár* miniszteri segéditkárak a miniszteri titkár címet adományozta.

Áratógvérseny Mezőegyháza. A mind-inkább súlyosbodo mezei munkászíonyok, melyek kivált az aratási munkálatok alatt érezetük súlyukat és az idén bizonyára erőse-ményes fogják, hogy a gazdák a földben igen nagy áldozatok árán lesznek képesek az aratást elvégezíteni, szükségesség teszi, hogy a munkálatok végzetését gazdáink gépek alkalmazásával biztosítsák. Az aratógépek ezidő szerint már oly tökéletes szerkezetűek s munkabírásúak oly nagy, hogy azok alkalmazása a közel jövőben bizonyára igen nagy mértékben fog előmozdítani a körülmény szükségesség teszi, hogy a külön-féle rendszerű aratógépek ellen a cézúra rendezett versenyeken kipróbáltassanak, hogy az érdekeltség kellő tájékozást szerezhesen arról, hogy különleges viszonyok között, mely rend-kezesben gépek alkalmazása legújánlatosabb. E részről az idén az ország utáni helyek-fogak aratógvérsenyek rendezését, a melyek közül a legjelentősebb bizonyára az lesz, mely az OMGÉ, mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központja karöltve a csánádmegyei gazdasági egyetlet s a földmívelésügyi miniszter támogatásával július hó 7-én és 8-án *Mezőegyháza* fog rendezni. A versenyen eddig a következő czefek jelentek meg részvétellel: *Clayton* és *Schuttlevorth* „Wood”-féle géppel; *Kühne* Ede „Osborone” géppel; *Friedlander* „Piano”, *Propper* „Deering”, *Dacher* egy amerikai géppel; *Magyar Mezőgazdák Szövetsége* „Adriance” *Graepel* Hüpö „Albion” és *Cervinka* piáry gérai egy saját gyártmányú arató géppel fog részvenni a kártárgya versenyen július hó 24-én jár le. A versenyző gépeket a rendező-bizottság május július hó 1-én átvesszi, július hó 6-án át-érkező gépek a versenyben nem vehetnek részt. A gépek bírlatára az OMGÉ, és a csánádmegyei gazd. egylet közös bírláló bizottság küldi ki, a mely ongyöző a bírlás előtöme a versenyen résztvevő megállapítani és előzetesen megállapított bírlati tervet szerint a munka minőségét is elfogja bírlani. A leg-jobbakkal itél gépek állami és egyesületi anyag ezüst és bronz érmekkel fognak kitüntettni; ezen dijakon kívül 2, kétézár koronás díj is áll a bírláló bizottság rendelkezésére, melyek a versenyen résztvevő gépeknek. Nagyon kívánatos volna, hogy géppártásaink

mind nagyobb számban végenek részt e versenyen a részvételük mielőbb jelentsék be, annyival inkább mert ez rajkuk néve az erkölcsi haszonból kívül jelentésvény anyag hasznát is eredményeztet, kiltást lévén arra, hogy a versenyen a gazdálkodók nagy számban lesz jelen. A verseny iránt érdeklődők a verseny tervezetét megszerkezhetik az OMGE. titkári hivatalánál.

Munkáskérdés a képviselőházban. Az utóbbi napokban lefolyt munkázendületek kapcsán *Makfalvay Géza* és hó 12-én a következő interpelláció intézte a belügyminiszterhez: 1. Van-e tudomása arról, hogy az országban leginkább alulfejlesztésben szenvednek a munkások az aratási és egyéb mezei munkák teljesítésének megtapasztalására kszülnek? 2. Szándékozik-e oda hatni, hogy a munkaadók és mezei munkások közt esetleg mutatókó ellenfetések érdekek a jog, méltányosság korlátai közt kiegyenlített, a mezei munkások az általuk ellátott munkákat teljesítsék. 3. Amennyiben ez kívüvethető nem lenne, szándékozik-e minden törvényes intézkedést megtenni, hogy a gazdák az aratási és egyéb mezei munka elvégzésére vidéki munkásokat kaphassanak, esetleg mezei munkára a katonaságot alkalmazhassák és hogy ezen munkások zavartalan munkálkodása biztosíthatóak. A belügyminiszter az első pontra vonatkozólag kijelentette, hogy tudomása van arról, hogy az ország egyéb részein egy-egy helyeken igaztók arra bírják a munkásokat, hogy amennyiben a munkaadók túlzott követeléseiket nem teljesítik, a szerződésük az utolsó órában megtagadják s ekként a gazdákat kényserhelyezésre hozzák. A 2. pontot illetőleg a belügyminiszter azt fejtette ki, hogy a munkások a földművelési miniszterrel való közös nyilatkozatukban a megítélésüket megfogalmazták sult feltékinték a megítélésüket nép kelleték felvilágosítására abban az irányban, hogy a gazdák végső esetben pégekké lennének kénytelenek pótolni a kézierőt, vagy idegen munkásokat szegedőintésként, amivel első sorban is a munkások esztendőjára volna helyes tudatosul szorgoskodni. A 3. pontot illetőleg kijelentette, hogy a kormány megette az előkészületeket arra, hogy a megszorult gazdáknak vidéki munkások legyenek rendelkezésére bocsáthatók. Ami — az OMGE. által is javasolt — azon intézkedés illeti, hogy az aratásra a katonaság is felhasználható legyen, kijelentette, hogy ezen kívánatos teljesítés elől végső esetben a hadügyi kormány sem fog kitérni. Nem értünk ugyan egyet a belügyminiszter válaszában kifejezése jutott azon fellogással, hogy ezt az egész munkásforgalmat csupán néhány igazgató elem létként látásának következményeként kell tekinteni, mert meggyőződésünk szerint ez a szociális kérdés csaknem kizárólag a mostoha mezőgazdasági viszonyokban gyökerező általános betegségnek, melynek végleges gyógyítására néhány rendelkezést, néhány átmeneti intézkedést nem elegendő; momentán azonban szükségét érezzük ilyen intézkedéseknek. Eppen ezért és ebből a szempontból önmagát győződöttünk meg a belügyminiszter nyilatkozatán arról, hogy az illetékes kormányzatok a mezőgazdák veszélyeztetett érdekeire kellő figyelemmel vannak és hogy nem zárkózhat el az OMGE.-nek a helyzet kényszeréből folyt javaslata elől sem. Még mindig reméljük azonban, hogy ezeknek a kényszerintézkedéseknek végrehajtására nem kerül a sor, amennyiben a munkások megelégedésének megnyek után kellőleg figyelmeltetve vannak arra, hogy az ádítalán harcz, melyet kezdeni terveztek, úgy gazdáikra, mind rajkuk csak káros következményeket vonhat maga után.

Fóvárosi munkások biztosítása. A székesszék főváros legutóbbi ülésében elhatározta, hogy a székesszék fővárosi munkázatait állandó munkások baleset vagy munkáltatói köteletség esetére a főváros saját póztárára térére biztosítsa. A főváros jelenleg 2363 ilyen állandó munkással bír, akik a fővárosi intézményeknél teljesítenek szolgálatot és akik

eddig, mint közönséges napismások voltak, baleset, vagy akkor esetére teljesen biztosítás nélkül voltak és csak a fővárosnak, csak eseten pedig — amennyiben rendes foglalkozással nem bírhattak — illetékességük helyére toleroztatva a mezei munkák községének térére voltak. A mint éreztünk a tanácsnak a munkások biztosítására vonatkozó javaslatát a gazdasági és pénzügyi bizottság is elfogadván, az a leközlebbi közgyűlés elő fog terjesztetni. Nem mulasztjuk el ezen alkalommal a székesszék főváros tanácsának nemcsak ezen humánus, hanem egyszerűségi a jelenlegi viszonyok között amígdon a szociális munkásoknak a gazdasági bizottság által éreztünk a munkások kifejlődésének — időszerű intézkedését különböző kiemeli, amennyiben a székesszék főváros egy igazán hatalmas lépéssel halad előre a munkások helyzetének megjavítására és a székesszék főváros intézményének alkalmazott munkások körében elterjedt szociálisizmusnak a megakadályozására. A fővárosnak ezen terezzel kapcsolatban azzal a másik igen vajúdó tervvel — amely első munkálkodások létesítésére vonatkozik — a székesszék főváros területén való megvalósítása esetén valóban alkalmas eszköznek fog bizonyítani arra, hogy a főváros munkásainak szociálisizmus törekvése természetes úton az ország mellettszélve az általános jólét megvalósításához megvalósul.

Peronaszóprapermutatógépek bemutatása Nyitra. A nyitrai megyei gazdasági egyesület meghívására folyót 10 permutozógépre mutatva be peronaszóprafeszkendőt Nyitra. A f. hó 10-én a püspöki uradalmi szöbölvény. Dacára annak, hogy a megelőző napon helyi újságunkban a permutozógépek előnyös működését példázóan *Világ* permutozógépeken igen jó gyártmány, egyszerű szerkezetű, könnyűen szétszedhető s a folyadékot igen jól porlasztja. Ugyanez mondható Sziget Sándor készeméti gyáros *Altília* permutozógépéről is. Ennek még az a nagyelőnye is meg van, hogy egy csavar segítségével szétszedhető. A Maunther-féle *Diadál* permutozó gépnél nagyon jó a szokás s már nagyon jól el van terjedve. A Scholtz Ernő budapesti cég *Jupiter* permutozó gépe nemcsak szerkezetének jószágával és sikeres használhatóságával, hanem olcsóságával is kitűnik. A Magyar Mezőgazdák Szövetségét által árusított Vermorel-féle *Éclair* permutozó gépe a legújabb és a legolcsóbb. A f. hó által ismeretes is hogy mennyire jó, leginkább az bizonyítja, hogy a többi permutozó is nagyrészt ennek utánzati. A Schwartz József és Társa budapesti cég *Candó*-féle páduai permutozó gépe szintén olcsóság és egyszerűsége által nyerte meg a szöbölzögdák tetszését s azzal, hogy a tulajdonképpen permutozó gépeknek bármely putonyban alkalmazható. A Nechville-féle *Austria* permutozó géptől szintén csak jól mondhatni. Föllétezték keltt Bruck Arnold mérnök önműködő légnyomás *Hercules* permutozó készüléke, melynek munkája tökéletes, a működő szerkezet egyszerű s jóval olcsóbb, mint a Siphonia. A Mayrath-féle Siphonia is igen jó használhatóságát bizonyítja. A többi permutozó gépe magasabb árra akadályozta. A bemutatott gépek közül legérdekesebb volt az Országos Szöbölzögdáptelep részv. társaság önműködő *L. Automatic* permutozó gépe, ennek igen nagy előnye az, hogy a munkások permutáció közben semmi dolga nincs a géppel szemben, a csőnyomást a gép fordíthatja. Mások szintén igen nagy előnye az, hogy a putonyban a már előre elkészített s így vásárolt kénvasvas alumíniumból, kénvasvas rézből és kettő szénvasvas natriumból álló porkeveréket kitérik, tehát anyagköltsége semmi-

féle ellenőrzést nem igényel. Jelenleg kiséssé meg drága ugyan a készülék, de egyszerű kezelhetőségénél fogva mindamelett jövővén. Általában a bemutatott permutozókról csakis jól mondhatni, mert egyetlen egynek sem volt valami lényeges hibája, sőt valamennyire előmondhatni. A szöbölzögdák munkázata megkezdésénél fogva a szöbölzögdák különbözően az országban permutozó iránt érdeklődnek, ezért gyárosaink oda kellene törekedjen, hogy ilyenek elől is állíthatassanak. A bemutatott permutozógépek csaknem mind megvásárolhatók.

Az alsó-ausztriai gazdasági egyesület e hó 7-én tartotta meg az évi közgyűlést Tullnban. A gyűlés, a melyben igen sok képviselőlet meg, első sorban a június 20-ára tervezett parasztyűlés felett tandokozott, a melyen a Magyarországgal való kiegyezéssel szemben kellett volna állást foglalniok. A közgyűlés akként határozott, hogy egyelőre visszahagyja a parasztyűlést, mert annak csejzje az ország képviselőház bezárása folytán igen illendőnek talál, de a gyakorlatban azaz is, hogy mihielyt a politikai helyzet változik, nyomban felveszik a nagygyűlés eszméjét. Is. Azután megbeszéltek a paraszotk szervezéséről s főleg arról vitatkoztak, hogy politikai vagy pusztán gazdasági alapon egyesítsék-e a már fennálló mezőgazdasági egyesületeket.

A s. kir. szab. adriai biztosító társulat Triesztben. A társaság május hó 20-án tartott közgyűlése előterjeszt 26-ik üléstéről (1896) szóló neli jelentését, az 1896-ik évben 13.840.595 ft-t előbiztosított kiott és a biztosítási állás év december 31-én 84 millió éron felül 10k és 222.102 ft-járák biztosítási összeget tartott. A díjbevetés 3.482.308 ft-ot tesz meg, a halál és érelési esetekben kiott biztosítási kifizetése 1.810.741 ft-ot tett igénybe s ezenkívül 387.508 ft-igúg károkat tartotta helyreállít. A biztosítási osztály díjtartéka 20.544.133 ft-ot és ehöz viszonyítottan részét levonta, tisztán 19.051.272 ft-ot tesz ki. Az elre. díj és számláján a biztosítási igazgat. díjbevetés 7.292.874 ft-ot tesz ki, a viszonyítottan 3.482.534 ft-ot és kifizetésekre a viszonyítottan elől részek levonása után 2.180.720 ft-ot fordított; ez ezenkívül a függő károca 39.240 ft-ot helyezett tartékba (ugyananc a viszonyítottan elől részek levonásával). Az elemi ágazat díjtartéka és viszonyítottan levonásával 2.860.032 ft-ot tesz ki. A kótvény szerinti árfolyamnyomozás 398.175 frntj összegben a fennálló árfolyamnyomozási tartélekhöz csatoltott; továbbá 200.000 ft-ot a díjbevetésből osztály külön nyereségnyomozásának és 125.000 ft-ot a általános nyereség rendelkezésre álló tartékának emelésére fordított. Az igazgatóság elöriztetésére a közgyűlés elhatározta, hogy 0 esztendőre az apostoli király. Földege közömben lévő uralkodási jubileumának megünneplésére alkalmasból jótékonyasági alapítványt tesz és ezen célra 25.000 frnt szavazott meg. Országok fejében részvétveug. kint 70 ft fizetnek ki. A társulat tartékai az 1896. évből 2.160.182 forinttal növekedtek, — és jelenleg 20.544.133 ft-ot tesznek ki. A díjbevetésből 20.544.133 ft-ot (tisztán vagyis a viszonyítottan elől részek levonásával) — a nyereségnyomozásból 2.860.032 ft-ot és az elöriztetésből 912.057 frnt fizetnek ki. A magyarországi osztály: Budapest IV. Váci-utca 9. a társulat házában. Báró Podmaniczky Frigyes intézt, Frigyesi M. titkár, Lichtenberg J. vezérbíró.

Hát tegyünk?

Magyar agrárpolitika, a igazi.

Irtá: **EMÖDY JÓZSEF,**
földbirtokos Suránkán, (Nyitra megyében).

Mindenki gyakorló mezőgazda által megszerzendő, ki a kibontakozó újítást az *agrárpolitika* világosan maga előtt akarja látni. Kapható: **SINGER ÉS WOLFFNER** könyvkereskedésben, Andrássy-ut. 10. sz.

Ára 80 krajczár.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound** gőzekkel talajmivelőre vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Olcsó boreladás.

Nagyobb földirtásoknak, kik aratóikat borral ellátják, alkalom kínálkozik, részben hibás természetes borokat, részben jó törkölyborokat olcsó árban bevezetni.

Bővebb felvilágosítást ad:

3886

ÁRVAI ADOLF, Pécséft.

Elsőrendű manilla kővekötfonalat

43 forintért szállít a

Szegedi kenderfonógyár részv. társaság
SZEGEDEN.

Valódi kender-zsákok

tiszta kenderfonalakkal, házilag szőve utóferítetlen tartóságban.

Tenyészállat eladás.

Nagyremétőségű Festicsek Tassiló gróf úr kezszhelyi tehenészetéből **tisztavérű simmenthali tenyészbikák** és mindkettő nembeli növendék állatok azonnal. — tehének pedig

f. év augusztus 1-től kezdve szabad kézből eladó.

Ugyanazon uradalomban **tisztavérű, magyarfajtájú** fenéki gulyájából eladó és azonnal átvehető 1 darab 3 éves és 6 darab 2 éves tenyészbika.

Bővebb felvilágosítással szolgál az

URADALMI TISZTSÉG, KESZTHELYEN.

„Az erzedéves országos kiállításon állami éremmel kitüntetve!”

LESZIH MIKSA utódai
SZILÁGYI és DISKANT gépgyára és gazdasági gépraktára
MISKOLCZON, Leszih-féle ház. (Alapított 1863. évben.)

Ajánlja saját készítésű különféle nagyságu és szerkesztési m. kir. szabadalmazott **LESZIH-féle „VICTORIA”** terményrostait, kombinálva **zakókat** vagy anélkül, elismert **szőlőmorsolót**, legjobb és legerősebb szerkesztésű **borsajtót**, viaszajót, kutszivattyút: legújabban szerkesztett **egy és kettős cölöp**, Howard-féle szőlőmorsolót, csapógyertyát stb. gazdasági gépeit.

Raktáron tartjuk **Hoffner és Schranz** világírni elismert kettős gazdasági gépeit. Szakszerű és közvetlen saját vezetésünk által készítünk a elváltások mindenféle gyári berendezését, különösen **mű és simorésztés malmok felszerelését**, malomgépek készítését, **hengerek közzárítását**, **verőkörméket**, mindenféle malomszerszámokat: petroleum-, szék- és benzol-felszereléseket.

Legújabb ajánlunk legvalóságosabb, legelősebb és legújabb **BEZENELEKŐMŐDŐBŐLŐKAT**.

A Prágai rosták versenyén legelső és legmagasabb kitüntetést „VICTORIA” terményrostánk nyerte!

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest. VI. ker., Podmaniczky-utca 14. szám.

Szabadalmazott Schweitzer-féle malmaink a mezőgazdaság terén igen fontos újítást képeznek.

Ezen teljesen új szerkesztésű, átjávitott malmok egyaránt alkalmasok **darállásra és simorésztésre**; a gazdaságban a malomokkal szükség szerint készíthető igen jó minőségű hárt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a Sangerhausen géppárok által gyártatnak, míg az őrlőkörmök a világírni Ganz-féle kőgörgővegyéből készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek megfelelőleg ezen malmokot a különböző nagyságban hoznak forgalomba, leomomból, motor, gárgázy vagy kőzhajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő-szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaképesség.
3. Kétlőn minőségű őrlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra nem szoruló szerkesztés.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gazdának a legelősebben ajánljuk.

Részletes leírásunk, Arjegyzékkel és felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.